

KAPITULA

DIECÉZNY ČASOPIS SPIŠSKÉHO BISKUPSTVA

1/2016

AKTUALITY DIECÉZNEJ KÚRIE

STRANA 3

PALLOTÍNI A BOŽIE MILOSRDENSTVO

STRANA 6

PAVOL SMREČÁNI [SZMRECSÁNYI]

STRANA 15

PRIMÁT RÍMSKEHO BISKUPA

STRANA 18

EDITORIÁL

Každá ľudská bytosť v sebe tajomne ukrýva určité schopnosti, vlastnosti a talenty, ktoré sme dostali takpovediac „do vienu“. Patria teda k našej osobe, môžu byť súčasťou našej povahy a sú teda pre nás úplne prirodzené. Avšak existujú aj určité dobré, ktoré nemáme, resp. máme v menšej miere. Nemá každý z nás niekedy pocit, že mu v živote nejaká cnosť chýba?

Na sviatok Nepoškvrneného počatia Panny Márie, dňa 8. 12. 2015, otvoril Svätý Otec František mimoriadny Svätý rok milosrdenstva, ktorý potrvá do 20. 11. 2016. Týmto upriamil našu pozornosť na tajomstvo Božieho milosrdenstva, ktoré je zdrojom radosti, vyrovnanosti a pokoja a je podmienkou našej spásy. Každý z nás má tak jedinečnú príležitosť vyprosiť si to, čo absentuje v jeho živote, rodine alebo práci. Chceme si milosrdenstvo nielen viac všímať, ale skutočne ho prežívať.

K tomu, aby sme sa naučili, čo milosrdenstvo znamená a mali z toho väčší úžitok, chceme prispieť na stránkach nášho časopisu.

Prajem Vám príjemne strávený čas

LUBOMÍR KRETT,
ŠÉFREDAKTOR

KAPITULA

Diecézny časopis Spišského biskupstva
1/2016

E-mail: casopis@kapitula.sk. Šéfredaktor: Lubomír Krett. Redakcia: Mons. Anton Tyrol, František Knapík, Róbert Neupauer, Lubomír Kalavský. Grafická úprava: Marián Jabrocký. Jazyková úprava: Mgr. Zuzana Slobodníková. Imprimatur: Mons. Štefan Sečka, spišský biskup 5. 10. 2012 pod číslom 2311/12. Cenzor: Mons. Jozef Bielak. Snímka na titulnej strane: Diecézny biskup Štefan Sečka otvára svätú bránu na Katedrále sv. Martina v Spišskej Kapitule na tretiu adventnú nedeľu. Foto: Mário Brežňan.

OBSAH

- 2 EDITORIÁL
- 3 AKTUALITY DIECÉZNEJ KÚRIE
- 5 V PROCESE BLAHOREČENIA POKRAČUJEME...
- 6 PALLOTÍNI A ICH POSLANIE ŠÍRIŤ BOŽIE MILOSRDENSTVO
- 9 BOŽSKÉ SRDCE JEŽIŠOVO, PRAMEŇ BOŽIEHO MILOSRDENSTVA
- 13 MISERICORDIAE VULTUS
- 15 PAVOL SMREČANI [SZMRECSÁNYI]
- 17 RÍMSKOKATOLÍCKY FARSKÝ KOSTOL VO VAŽCI
- 18 PRIMÁT RÍMSKEHO BISKUPA
- 21 JOATAMOVA BÁJKA (SDC 9, 7-15) (PREDVOLEBNÁ)

AKTUALITY DIECÉZNEJ KÚRIE

RELIKVIE SV. MARTINA

Začiatok nového roka 2016 priniesol diecéznemu otcovi biskupovi veľkú radosť, keď v pondelok 4. januára vo svojej rezidencii v Spišskej Kapitule prevzal relikvie sv. Martina, patróna Spišskej diecézy a sv. Pia V. pápeža. Relikvie mu odovzdali kňazi vsdp. Patrik Taraj a vsdp. Peter Pincel, ktorí toho času študujú v Ríme. Pravosť relikvií potvrdil certifikátom generálny postulátor rehole dominikánov Fr. Vitus Th. Gomez a pre spišskú katedrálu ich sprostredkoval vicerektor Pápežského kolégia sv. Cyrila a Metoda v Ríme, vsdp. Marek Haratim. Relikvie sv. Martina budú predstavovať významnú súčasť nadchádzajúceho jubilea narodenia tohto patróna Spišskej diecézy (316/317). ■

SPOMIENKA ÚMRTIA

P. JOZEFA E. CUBÍNKA, OFM

Dňa 30. decembra 2015 bola vo Svätom Jure pri Bratislave konferencia o živote a diele a o záhadných okolnostiach smrti františkánskeho kňaza Jozefa E. Cubínka, ktorý pochádzal z Oravskej Polhory a pracoval v službe rehole františkánov a Trnavskej diecézy. Vyučoval na cirkevnom gymnáziu v Skalici, prekladal z viacerých svetových jazykov a bol veľmi obľúbeným katechetom mládeže a exercitátorom kňazov. Jeho život násilne vyhasol v dôsledku zákernej vraždy (30. 12. 1965), ktorú doteraz policajné orgány nevyšetřili. Dňa 4. januára 2016, na 50. výročie jeho pohrebu, sa v Oravskej Polhore konala spomienka na tohto kňaza. Vo farskom kostole bola sv. omša a po nej miestny rodák vdp. Peter Matis prezentoval výsledky svojho výskumu z archívov a od pamätníkov v novej publikácii s názvom *Život a dielo Jozefa Emanuela Cubínka, OFM*. ■

KŇAZI ZO SPIŠSKEJ KAPITULY

SPOVEDAJÚ V SMIŽANOK

Užitočným a primeraným spôsobom chcú kňazi zo Spišskej Kapituly prispieť k sláveniu

Mimoriadneho roka milosrdenstva, keď sa rozhodli, že posilnia možnosti veriacich prijať sviatosť zmierenia vo svätyni Božieho milosrdenstva v Spišskej Novej Vsi – Smižanoch. Zaviazali sa, že počas stavovských pútí naplánovaných počas tohto mimoriadneho roka budú vysluhovať sviatosť zmierenia prichádzajúcim pútnikom, a to hodu pred začiatkom bohoslužieb ako aj počas nich. Rektor diecéznej svätyně Páter Vladimír Peklanský SAC túto iniciatívu privítal a prijal. Projekt koordinuje generálny vikár Mons. Anton Tyrol. ■

RELIKVIE SV. TEREZKY Z LISIEUX NA ÚZEMÍ SPIŠSKEJ DIECÉZY

V rámci svojho putovania po Slovensku zavítali relikvie sv. Terezky z Lisieux v januári 2016 aj na územie Spišskej diecézy, a to konkrétne do Kežmarku, Popradu, Vyšných Hágov, Okoličného, Ružomberka, Krivej na Orave, Námestova a Trstenej. Na všetkých miestach sa tieto relikvie stretli s veľkou účasťou veriacich a záujmom médií. Svedčí to jednak o veľkej oblube, ktorej sa táto svätica teší a taktiež o tom, že naši veriaci správne chápu úctu relikvií, čo dávali najavo účasťou na bohoslužbách a prijímaním sviatosti zmierenia a Eucharistie. ■

DIECÉZNY BISKUP PRIJAL ZÁSTUPCU MESIÁNSKÝCH ŽIDOV

V utorok 26. januára prijal diecézny biskup Mons. Štefan Sečka vo svojej biskupskej rezidenčii zástupcu mesiánskych židov v Izraeli, pána Eyala Friedmana. Hosťa sprevádzal pán Pavol Strežo, ktorý sa angažuje v laickom apoštoláte a zorganizoval viaceré podobné stretnutia v rámci týždňa modlitieb za jednotu kresťanov. Mesiánski židia sú známi tým, že prijímajú Ježiša Krista za Mesiáša a nevstupujú do žiadnej kresťanskej cirkvi. Ich počet vo svete rastie a môžu sa stať spájajúcim prvkom v procese zbližovania kresťanov a židov. Na stretnutí v Spišskej Kapitule sa zúčastnil aj generálny vikár Mons. Anton Tyrol. ■

SPRÁVY Z KAZACHSTANU

V Kazachstane pokračuje v misijnej práci naša skupina, ktorú vedie vsdp. Vladimír Dzuřenda s ďalšími spolupracovníkmi. Ťažiskom ich práce je katechéza pre jednotlivé stavy. Vo vianočnom čase usporiadali evanjelizačný kurz Alfa pre mládež, ďalej to bolo stretnutie mužov v Karagande a slávenie tajomstva Božieho narodenia aj v sprievode slovenských vianočných tradícií. Všetkým želáme a vyprosujeme hojnú Božiu pomoc v práci na šírení Božieho kráľovstva. ■

SPRÁVY Z BOLÍVIE

Z misijnej práce v Bolívii sa nám ozval náš kňaz vsdp. Ján Piatak, ktorý opisuje svoje námahy v tamojších misijných komunitách „chiquitanos“ – s domorodým obyvateľstvom, ktorému s chuťou a švihom mladého horlivého kňaza ohlasuje evanjelium a vysluhuje sviatosti. To si vyžaduje pevné zdravie, horlivosť a odovzdanosť do Božej vôle, ale aj úplné darovanie sa Božiemu vedeniu vo všetkom. K roku milosrdenstva napísal pekné slová, ktoré prevzal od tamojšieho bisku-

pa: „Boh túži po našom srdci. Boh otvára svoju náruč. Ak nie sme pri ňom, tak mu veľmi chýbame a hľadá nás ako pastier ovečku. Chýbame mu, ako rodičom chýbajú deti, ktoré nie sú doma, lebo chýba kúsok z nich. Sme Božie deti, sme stvorení na jeho obraz, sme akoby jeho kúskom, a tak je nespokojný, kým nie sme pri ňom... Hlboko sa ma dotkli slová lektora, ktorý pri úkone kajúcnosti predniesol slová: *Pane, odpusť nám našu slabú vieru. Odpusť, že neprichádzame s dôverou k svätej spovedi.* Som presvedčený, že tieto slová vystihujú presne to, čo prežívajú mnohí...“ Pomáhajme nášmu misionárovi modlitbou. Môžeme pomôcť aj finančne prostredníctvom bankového účtu: 0522512863/0900 (Ján Piatak). ■

MONS. ANTON TYROL,
GENERÁLNY VIKÁR

STRETNUTIE S REHOLNÍKMI

V sobotu 30. 1. 2016 sa v Kňazskom seminári v Spišskej Kapitule uskutočnilo stretnutie zasvätených osôb pôsobiacich v Spišskej diecéze s diecéznym biskupom Mons. Štefanom Sečkom. Stretnutie sa konalo pri príležitosti sviatku Obetovania Pána a zároveň aj pri príležitosti záveru Roka Zasväteného života. Na toto stretnutie prišlo 160 zasvätených osôb. Slávnosť sa začala o 10.00 hodine svätou omšou, na ktorej sa otec biskup poďakoval zasväteným osobám za ich prítomnosť a prácu v Spišskej diecéze. Už tradične ich požiadal, aby sa modlili a obetovali na jeho úmysel, pričom im prezradil, že v uplynulom roku sa špeciálne modlili za osoby trpiace pod vplyvom zlého ducha a osoby, ktoré potrebovali exorcizmus. Po svätej omši nasledovala prednáška pátra Vladimíra Peklanského, SAC na tému: *Zasvätený život je školou milosrdenstva.* Po nej bola diskusia a výmena skúseností z iniciatív Roka zasväteného života. ■

SR. HYACINTA - M. KAMASOVÁ

V PROCESE BLAHOREČENIA POKRAČUJEME...

Milí čitatelia nášho diecézneho časopisu! Ako sme vás už informovali v predchádzajúcom čísle Kapituly, proces blahorečenia Božieho sluhu biskupa Jána Vojtaššáka stále pokračuje, a preto vás chceme priebežne informovať o Rímskej fáze procesu blahorečenia, ktorá od roku 2002 začala prebiehať na úrovni Kongregácie pre kauzy svätých.

V januári 2016 sa uskutočnilo pracovné stretnutie postulátora kauzy ICDr. P. Jurčagu s relátorom kauzy pátrom Josefom Z. Kijasom, OFM conv., ktorému je v rímskej fáze procesu blahorečenia Božieho sluhu biskupa Jána Vojtaššáka na úrovni Kongregácie zverená naša kauza. Počas stretnutia boli predložené nové dokumenty týkajúce sa kauzy: dôležitý dokument súdnej rehabilitácie biskupa Jána Vojtaššáka z 27. 9. 1990.

Relátor vyjadril presvedčenie a spokojnosť dobrej spolupráce na pokračovaní kauzy blahorečenia Božieho sluhu biskupa Jána Vojtaššáka. Počas stretnutia bol stanovený aj dátum návštevy diecézneho biskupa Mons. Štefana Sečku na Kongregácii pre kauzy svätých na 16. marec 2016. Pracovná cesta postulátora P. Jurčagu v Ríme pokračovala prijatím u pána kardinála Jozefa Tomku, ktorý sa veľmi zaujímal o aktuálny stav kauzy blahorečenia. Pán kardinál vyjadril podporu kauze blahorečenia, do ktorej je ochotný zapojiť sa aj ako svedok.

V súčasnosti veľmi intenzívne pracuje historická komisia, ktorá bola ustanovená 28. septembra 2015 a spracúva obdobie rokov 1939 – 1945. Na základe historických faktov a dôkazov nájdených v rôznych archívoch, tak na Slovensku, ako aj v zahraničí, sa snažíme dať odpovede na viaceré otázky dané Kongregáciou pre kauzy svätých, ako aj Štátneho sekretariátu. Dôležitou úlohou postulátora, okrem toho, že pred Kongregáciou zastupuje autora kauzy, diecézneho biskupa, je aj to, že v ktoromkoľvek momente počas procesu blahorečenia môže predložiť nové dôkazy, fakty alebo svedectvá, ktoré môžu napomôcť k úspešnému završeniu procesu blahorečenia.

FOTO: LUBOMÍR KALAVSKÝ

FOTO: LUBOMÍR KALAVSKÝ

Preto vás aj naďalej, milí naši čitatelia, prosím o modlitby za úspešný priebeh procesu a taktiež o to, aby ste nám napísali čokoľvek dôležité v súvislosti s Božím sluhom viete. Ide najmä o vyslyšanie vašich prosieb o príhovor Božieho sluhu a pod.

PETER JURČAGA, POSTULÁTOR KAUZY

PALLOTÍNI A ICH POSLANIE ŠÍRIŤ BOŽIE MILOSRDENSTVO

SVÄTYŇA BOŽIEHO MILOSRDENSTVA V SPIŠSKEJ NOVEJ VSI, FARNOSŤ SMIŽANY

Sv. Vincent Pallotti (1795 – 1850), zakladateľ Spoločnosti katolíckeho apoštolátu (SAC) – pallotínov, sa snažil celým svojim životom, svojim slovom a skutkami ukazovať ako kráčať za Bohom. Na Boha hľadel predovšetkým ako na nekonečnú milosrdnú Lásku. Podľa neho sa ona neustále prejavuje nad svetom a v živote každého človeka. V. Pallotti všade videl Boha plného lásky. Učil, že Božie milosrdenstvo sa objavuje v tom, že človek môže využívať veci okolo seba. Všetky stvorené veci Boh odovzdal človekovi, aby ich užíval. To mu má pomôcť spoznať Stvoriteľa a jeho milosrdenstvo, pretože On zachováva stvorené veci práve pre človeka, i keď ich človek nevyužíva vždy v súlade s Božím plánom.

Nekonečné milosrdenstvo spomínal V. Pallotti veľmi často. Charakteristickou vlastnosťou tohto svätca bola dôvera v zázrak Božieho milosrdenstva. V modlitbe hovorieval: „*Celý môj život je neustálym zázrakom Tvojho milosrdenstva.*“ Milosrdná láska Boha sa zjavila v diele vykúpenia, v Ježišovi Kristovi – vtelenom milosrdenstve. V ňom milosrdná láska dosiahla svoj vrchol na kríži. Kňazi, bratia a sestry Spoločnosti katolíckeho apoštolátu, pallotíni a pallotínky, sa neustále snažia žiť podľa vzoru sv. Vincenta. Jedinou regulou má byť nasledovanie Ježiša Krista, jeho lásky a milosrdenstva. Všade, kde sa nachádzajú, robia všetko preto, aby sa každý mohol stretnúť s Bohom milosrdenstva.

Pallotíni z poľských provincií sa cítia byť zvlášť motivovaní šíriť úctu k Božiemu milosrdenstvu. Vnútorňým prejavom tejto potreby je záchrana životov kňazov Spoločnosti počas II. svetovej vojny vo vyhnanstve vo Francúzsku. Vznikla tam Régia Božieho milosrdenstva, ktorá mala počiatočný názov *Okruh Božieho milosrdenstva vo Francúzsku*. Ďalším motívom šírenia úcty Božieho milosrdenstva je vôtum vďačnosti, v ktorom pallotíni vyhlásili, že

z vďačnosti za obdržané milosti vybudujú Svätýňu Božieho milosrdenstva, na ktorej sa budú podieľať všetky domy SAC podľa svojich síl a možností a že budú – najprv vo vlastnom rodinnom kruhu, a potom medzi ľuďmi – apoštolmi milosrdného Ježiša. Takto v Poľsku vznikli dve Svätýne Božieho milosrdenstva: V Čenstochovej – Dolina milosrdenstva (r. 1960) a v Ožarove Mazowieckom (r. 1997), ktoré spravujú pallotíni.

Začiatky šírenia úcty k Božiemu milosrdenstvu

Šírenie úcty k Božiemu milosrdenstvu na Slovensku sa úzko spája s druhým príchodom pallotínov na Slovensko v roku 1992. Prví pallotíni prišli na Slovensko z Nemecka v roku 1939, kde viedli pastoračiu pre nemeckých baníkov v Handlovej. Po druhej svetovej vojne museli odísť. Pallotíni, ktorí prišli z Poľska, boli veľmi dobre oboznámení s posolstvom sv. Faustíny Kowalskej z Kongregácie sestier Matky Božieho Milosrdenstva. V roku 1993 dostali pod správu farnosť Smižany, do ktorej patrí aj časť mesta Spišská Nová Ves – sídlisko Západ I. Vo svojej pastoračii sa od začiatku venujú budeniu vedomia vo veriacich, že aj oni sú Cirkv a že sú za dielo hlásania evanjelia zodpovední. Pre toto dielo svätej spolupráce medzi kňazmi, rehoľníkmi a laikmi založil sv. Vincent Pallotti Združenie katolíckeho apoštolátu, ktoré má napomáhať dynamike a životnosti Cirkvi v každom čase. Pallotíni sa snažia, spolu s laickými spolupracovníkmi, šíriť úctu k Božiemu milosrdenstvu. To sa stalo prvotnou úlohou pallotínov na Slovensku, s ktorou sú spájaní. Vo svojom prostredí pozývajú veriacich k modlitbe a prosbe o Božie milosrdenstvo pre seba a pre celý svet. Pallotíni sa tiež snažia praktizovať tie formy úcty Božieho milosrdenstva, ktoré boli odovzdané v zjaveniach sv. Faustíny.

Veľkú a podstatnú úlohu v začiatkoch šírenia úcty k Božiemu milosrdenstvu na Slovensku zohral

FOTO: FARNOSŤ SMIŽANY

časopis *Apoštol Božieho milosrdenstva*. Prvé číslo vyšlo na Sviatok Božieho milosrdenstva v roku 1997. Časopis bol posielaný do všetkých farností na Slovensku s prosbou, aby ho správcovia farností ponúkli veriacim. Zámerom a úlohou časopisu bolo a je približovať ľuďom pravdu o Božom milosrdenstve, šíriť úctu k Božiemu milosrdenstvu, oboznamovať veriacych s jednotlivými formami úcty, aby sa tak dohliadlo na správnosť vzdávania úcty podľa toho, ako to chcel Pán Ježiš v posolstvách. Časopis priniesol do života mnohých ľudí nádej, stal sa pre nich svetlom a posilou, o čom svedčí aj množstvo listov adresovaných redakcii časopisu. S myšlienkou šírenia úcty k Božiemu milosrdenstvu sa popri vydávaní časopisu postupne rodila myšlienka vybudovať centrum úcty k Božiemu milosrdenstvu na Slovensku, ktoré by tvorilo Kostol Božieho milosrdenstva a príslušný dom Spoločnosti katolíckeho apoštolátu s priestorom na exercície a formáciu. Z časopisu sa teda veriaci dozvedali aj o postupe prác na tomto diele, ktoré štedro podporovali svojimi modlitbami a milodarmi.

Svätyňa Božieho milosrdenstva a rehoľno-formačné centrum

Kedže farský kostol bol malý a od sídliska vzdialený, bolo potrebné postaviť nový kostol. Stavebné práce začali posviackou základov v deň liturgickej spomienky na sv. Faustína Kowalskú – 5. októbra 1996. Posvätil ich Mons. František Tondra, spišský biskup za prítomnosti generálneho predstaviteľa Spoločnosti katolíckeho apoštolátu Seámusa Freemana. Slávnostné odovzdanie stavby kostola na bežné užívanie pre náboženské účely sa uskutočnilo 7. apríla 2002, v nedeľu Božieho milosrdenstva.

Slávnostiam predsedal apoštolský nuncius na Slovensku, arcibiskup Henryk Józef Nowacki. Pobožnosť v Hodine milosrdenstva v ten deň viedol spišský biskup Mons. František Tondra. Osláviť sviatok Božieho milosrdenstva prišlo vyše päťtisíc veriacych z celého Slovenska. Od tohto dňa sa v kostole Božieho milosrdenstva každý deň o 15.00 hod. slávi Hodina milosrdenstva a novéna za ctiteľov Božieho milosrdenstva a našich dobrodincov. Po náročnom období dokončovacích prác bol kostol slávnostne posvätený 18. apríla 2009, deň pred sviatkom Božieho milosrdenstva a zároveň ho v ten deň sídelný biskup spišskej diecézy Mons. František Tondra ustanovil diecéznou Svätyňou Božieho milosrdenstva. Kostol sa stal živým pútnickým miestom Božieho milosrdenstva pre spišskú diecézu, hoci sa dá smelo povedať, že aj pre celé Slovensko.

Vo Svätyni sa nachádzajú aj tri relikvie svätých apoštolov milosrdenstva – sv. Faustíny Kowalskej, sv. Jána Pavla II. a sv. Vincenta Pallottiho. Sv. otec František udelil milosť získavania odpustkov na deň ich liturgickej spomienky a aj na deň sv. Martina. Mnoho veriacych si prichádza na ich orodovanie vyprosovať potrebné milosti od milosrdného Boha. V priestoroch Svätyne a v rehoľno-formačnom centre Božieho milosrdenstva sa od roku 2004 nachádza stála výstava pápežských darov. Je to jedinečné miesto na Slovensku, v ktorom sa nachádza vyše dvesto darov z rôznych kútov sveta venovaných Svätému Otcovi Jánovi Pavlovi II. V rehoľno-formačnom centre sa uskutočňujú formačné stretnutia a duchovné cvičenia, ktoré pomáhajú človekovi priblížiť sa k prameňu Božieho milosrdenstva. Kapacita domu je 70 ľudí.

FOTO: FARNOSŤ SMIŽANY

Svätýňa Božieho milosrdenstva sa vyhlásením stala pútnickým miestom. Miestom či priestorom duchovných zážitkov, ktoré človek môže získať iba vtedy, keď čas na tomto mieste strávi sväto. Vykonávanie púte stojí určitú námahu. Treba nechať všetko doma, vyjsť zo zabehnutého spôsobu života a odvážiť sa ísť za niečím novým. Pri púti môže každý zažiť nanovo posilňujúce spoločenstvo Cirkvi, kde si môžeme uvedomiť radosť z druhého človeka, pri ktorom mi k životu stačí naozaj málo. Všetko to slúži k tomu, aby sa človek mohol stretnúť a uvedomiť si Boha, ktorý je stále živý, miluje a je cieľom nášho života.

V mimoriadnom Svätom roku milosrdenstva sme pre pútnikov pripravili priestor na stretnutie s Božím milosrdenstvom. V prvom rade sme vytvorili priestor pre dekanáty spišskej diecézy, počas ktorých rozjímame o konkrétnych skutkoch milosrdenstva spolu s poslucháčmi rádia Lumen.

Jednotlivé dekanáty čakáme vo Svätyni v tieto dni: **12. 12. 2015** Spišskonovoveský a Spišskostarovský dekanát; **16. 1. 2016** Popradský dekanát; **20. 2. 2016** Spišskopodhradský dekanát; **12. 03. 2016** Kežmarský dekanát; **16. 4. 2016** Námestovský a Záakamenský dekanát; **21. 5. 2016** Dolnokubínsky dekanát; **18. 6. 2016** Ružomerský dekanát; **16. 7. 2016**

Liptovskomikulášsky dekanát; **20. 8. 2016** Trstený dekanát; **17. 9. 2016** Staroľubovniansky dekanát; **15. 10. 2016** Spišskoštiavnický dekanát; **19. 11. 2016** Levočský dekanát.

Okrem toho sme vytvorili aj priestor pre púte stavovských skupín: **Mládež – 2. 4. 2016**; **Ženy (sv. Brigita) – 23. 7. 2016**; **Muži – 5. 3. 2016**; **Rodiny (sv. Ján Pavol II.) – 23. 10. 2016**; **Miništranti – 7. 5. 2016**; **Lekári, zdravotníci – 24. 9. 2016**; **Chorí – 11. 6. 2016**; **Rodičia adoptívnych detí – 1. 10. 2016**; **Rómovia – 25. 6. 2016**

Odpustové slávnosti vo Svätyni: **Sv. Vincent Pallotti – 24. 1. 2016**; **Sviatok Božieho milosrdenstva (2. Veľkonočná nedeľa) – 3. 4. 2016**; **Sv. Faustína – 2. 10. 2016**; **Sv. Ján Pavol II. – 23. 10. 2016**; **Sv. Martin – 13. 11. 2016**.

Okrem toho sa nám môžu skupiny hlásiť na individuálne púte, ktorých program si dohodujeme osobne.

Všetkých veriacich srdečne pozývame načrieť do prameňa Božieho milosrdenstva aj v diecéznej Svätyni Božieho milosrdenstva. Viac informácií nájdete na www.centrummilosrdenstva.sk.

Kontakt: boziemilosrdenstvo@centrum.sk

REKTOR SVÄTYNE VLADIMÍR PEKLANSKÝ, SAC
A SPOLUBRATIA

BOŽSKÉ SRDCE JEŽIŠOVO, PRAMEŇ BOŽIEHO MILOSRDENSTVA

PRAMEŇ

Ak sa máme aspoň trochu priblížiť k správne-mu pochopeniu božieho daru akým je Božie milosrdenstvo, musíme začať hľadať a skúmať najprv prameň, z ktorého Božie milosrdenstvo pochádza. Už sv. Ján evanjelista nás vo svojom prvom liste privádza k tajomnému prameňu, z ktorého sa pred vekmi začali na celé ľudské pokolenie vylievať prúdy života a veľkého milosrdenstva. Ján píše: *Božia láska k nám sa prejavila v tom, že Boh poslal svojho jednorodeného Syna na svet, aby sme skrze neho mali život. Láska je v tom, že nie my sme milovali Boha, ale že on miloval nás a poslal svojho Syna ako zmiernu obeť za naše hriechy* (1 Jn 4, 9-10).

MOTÍV - LÁSKA

Motívom tohto nesmierného záujmu Boha o nás ľudí je jeho Láska, ktorá sa už od počiatku zjavne túži vylievať zo svojho Božského prameňa na všetko stvorenie, zvlášť na to, ktoré bolo stvorené na jeho obraz a chce ho začleniť do aktívneho vzťahu s Bohom. Samotný Ježiš, Boží syn, motív svojho pôsobenia vo svete odkrýva pred apoštolmi slovami: *Ja som prišiel, aby mali život a aby ho mali hojnejšie* (Jn 10, 10). Ježiš Kristus sa v *plnosti času* stal viditeľným obrazom tohto Božského prameňa lásky. Keď bolo Ježišovo srdce prebodnuté kopijou na kríži, otvorilo sa aj navonok – fyzicky, srdce, ktoré od počiatku horelo túžbou spojiť život človeka so životom božím v dokonalom harmonickom vzťahu.

HRIECH – PREKÁŽKA LÁSKE

Avšak, tak ako na počiatku pri prvom vážnom ľudskom rozhodnutí v raji, tak po celé ľudské dejiny prekážku tejto rozlievajúcej sa Božej lásky robí hriech vychádzajúci z ľudskej slobody neustále ovplyvňovanej nepriateľom Lásky, diablom. Keď-

že človek nie je Boh, ale len úbohé stvorenie, nemá v sebe dostatok lásky, aby ju mohol naplno a adekvátne opätovať svojmu Stvoriteľovi. Neustálym poznávaním Božej lásky a vedomou spoluprácou na jeho dielach však táto láska k Bohu môže v ľuďoch stále rásť a postupne naberať črty dokonalosti: *Vy teda buďte dokonalí, ako je dokonalý váš nebeský Otec* (Mt 5, 48).

BOŽIE RIEŠENIE – APOŠTOLI BOŽEJ LÁSKY A MILOSRDENSTVA

Tak ako v minulosti Boh vzbudzoval vo svojom vyvolenom národe patriarchov a prorokov, aby pomáhali ľuďom spoznávať jeho lásku a vyzývali ich spolupracovať na dielach, ktoré urobil, tak aj v našich časoch oslovuje niektoré vyvolené duše, aby cez ich svedectvo obracal pohľady a srdcia mno-

hých k Božskému Srdcu, ktoré nás tak veľmi miluje, no od nás ľudí je tak málo milované. Cez tieto *vyvolené duše* sa postupne medzi veriacimi začala šíriť úcta k Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu – prameňu neutíchajúcej Božej lásky.

Zreteľné črty začala naberať už v 12. storočí, najmä zásluhou žiakov sv. Bernarda (†1153) a sv. Bonaventúru (†1274). V 16. storočí začala túto úctu šíriť na svojich misijných cestách rehoľa jezuitov. Konkrétne a stále črty nabrala úcta k Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu až zjaveniami sv. Margite Márii Alacoque, rehoľníčky a mystičky v Paray-le-Monial, ktorá žila v 17. storočí.

SV. MARGITA MÁRIA ALAQUE (*1647 – †1690)

Sv. Margita Mária nevynikala nijakými zvláštnymi schopnosťami, Pán si ju však vyvolil na skutočne veľké veci. Po svojich prvých rehoľných služboch v kláštore rehole Navštívenia Panny Márie v meste Paray-le-Monial začala mávať mystické zážitky a zjavenia, pri ktorých sa k nej prihovárал sám Ježiš Kristus. Prvý z týchto zážitkov sa uskutočnil 27. decembra 1673, keď kľáčala v kaplnke pred svätostánkom. Vo svojej autobiografii sv. Margita opisuje, ako sa jej zjavil Pán Ježiš, ukázal jej svoje Božské Srdce horiace plameňom lásky a povedal jej:

„Moje Božské Srdce je tak naplnené láskou voči ľuďom, a voči tebe zvlášť, že už nemôže dlhšie udržať v sebe tie plamene horúcej lásky, ale ich musí tvojím prostredníctvom prejavíť, zjaviť ľuďom a obohatiť ich drahocenným bohatstvom, ktoré v sebe skrýva. Tebe zjavujem hodnotu tohto bohatstva: ono v sebe obsahuje milosti, ktoré sú potrebné pre posvätenie a spásu, aby človek unikol pekelnej priepasti. Teba som si vyvolil, - hoci nehodnú a nevzdelanú - aby som uskutočnil tento veľký zámer, aby bolo tým zjavnejšie, že toto všetko je moje dielo.“ (ANTOLOVIČ, J.: *Margita Mária Alacoque*, Dobrá kniha, Trnava 2007, s. 90 – 91)

Začiatkom roka 1674 videla sv. Margita Mária pri podobnom zážitku Božské Srdce v oslňujúcom lesku, žiariace ako slnko a priezračné ako krištál. Bolo ovinuté trňovou korunou a nad ním bol kríž. Trnie ovinuté okolo Srdca znamenajú hriechy ľudstva a kríž znamená trpkosť, ktoré jeho Srdce muselo znášať od prvej chvíle svojho pozemského života.

Pri ďalšom, veľmi živom zjavení, jej Spasiteľ ukázal svoje Srdce v otvorenej hrudi žiariace plameňom Božej lásky a zveril sa jej, že viac než to, čo pretrpel pri umučení, ho bolí chlad a necitlivosť ľudských sŕdc voči všetkej jeho snahe konať pre nich dobro: *„Keby sa mi chceli aspoň odvdáčiť za lásku, považoval by som za maličkosť všetko, čo som pre nich urobil... Ale voči všetkej mojej snahe konať dobro, majú chladné a necitlivé srdcia“*. Preto Margitu Máriu poprosil, aby aspoň ona, nakoľko len môže, učinila zadosť za nevďačnosť toľkých ľudí. K odčineniu nevďačnosti a ľudských urážok voči Božej láske ju prosil, aby často pristupovala k sv. prijímaniu a aby k nemu pristupovala zvlášť každý prvý piatok v mesiaci. Vždy v noci zo štvrtka na piatok mala aspoň hodinu zotrvať v adorácii pred Najsvätejšou sviatosťou, pri ktorej mala prežívať smútok podobný tomu, ktorý prežíval Ježiš v Getsemanskej záhrade pred svojím umučení. Tiež ju vystríhal pred útokmi zlého ducha, aby mu nedôverovala a nenechala sa ním oklamať.

Pri poslednom zjavení, ktoré sa udialo v oktáve Božieho tela v júni v roku 1675, jej Pán Ježiš vyjaviť svoje prianie, aby bol tejto jeho Lásky voči ľudskému pokoleniu venovaný zvláštny sviatok. Počas adorácie pred Najsvätejšou sviatosťou sa k Margite Márii prihovril takto:

„Hľa, Srdce, ktoré ľudí tak milovalo, že sa celé vyčerpalo a zničilo, len aby im preukázalo svoju lásku.“

A miesto chvály, nedostáva sa mi od väčšiny ľudí iné ako nevďačnosť, ktorú mi v tejto sviatosti lásky prejavujú svojou neúctivosťou, svätokrádežami, chladom a pohrdaním. A ešte viac ma bolí to, že to robia srdcia mne zasvätené. Preto žiadam od teba, aby prvý piatok po oktáve Božieho tela bol zasvätený na oslavu môjho Srdca. V ten deň nech ľudia príjmu sv. prijímanie a nech sa môjmu Srdcu slávnostným odprosením vráti česť znevážená urážkami, ktoré boli spôsobené počas môjho vystavenia na oltároch. Ja ti zasa sľubujem, že moje Srdce sa rozšíri a milostami svojej Božskej lásky bohato obdarí tých, ktorí mu prejavia túto poctu a vynasnažia sa, aby ju preukazovali aj iní.“

Sv. Margita Mária sa s touto neľahkou žiadosťou zverila svojmu svedníkovi a duchovnému vodcovi, jezuitovi Klaudiovi de la Colombiér, ktorého jej Spasiteľ označil ako pomocníka v tejto veci. On jej potom s veľkou horlivosťou a duchovnou prezieravosťou pomáhal šíriť úctu k Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu. Sviatok Božského Srdca Ježišovho oficiálne zaviedol až pápež Klement XIII. v roku 1765 v Poľsku a v rímskom arcibratstve Božského Srdca a pápež, blahoslavený Pius IX., ho v roku 1856 rozšíril na celú Cirkev. Medzi najvýznamnejšie dokumenty o doktríne uctievania Božského Srdca patrí encyklika *Haurietis aquas* (Čerpajte vodu) zo dňa 15. mája 1956, v ktorej pápež Pius XII. vysvetlil teológiu úcty k Božskému Srdcu a naznačil, že kým predchádzajúce storočie sa usilovalo o to, aby pobožnosť k Božskému Srdcu Ježišovmu pôsobila do šírky a na množstvo, budúcnosť sa musí postarať o to, aby táto pobožnosť viedla k hlbšiemu a opravdivejšiemu kresťanskému životu.

DVANÁŠT PRISLÚBENÍ JEŽIŠOVHO SRDCA

Súkromné zjavenia, ktorými bola obdarená sv. Margita Mária Alacoque, nepriniesli do katolíckej náuky žiadnu novú pravdu. Ich význam je v tom, že Pán Ježiš sa cez ne rozhodol mimoriadnym a jedinečným spôsobom obnoviť svoje vykupiteľské dieľo tým, že pritiahne duše mnohých ľudí k rozjímaniu nad nekonečnou Božou láskou a k uctievaniu toho najmilosrdnejšieho a najobetavejšieho Srdca, aké sa kedy k ľuďom prihováralo. Prirodzenou reakciou ľudí na toľké dobrodenia, ktoré nám prinieslo prebodnuté Ježišovo srdce, by totiž mala byť hlboká vďačnosť a bezhraničná úcta voči tomuto Srd-

cu. Avšak pre ľudskú nevedomosť, ľahostajnosť alebo aj zatvrdlosť sa ľudské pokolenie a žiaľ aj osoby zasvätené Bohu, správajú voči Ježišovej láske stále veľmi chladne a nevšímavo, ako to vyjadril aj sám Spasiteľ v poslednom zjavení sv. Margite Márii. Ježiš sa nás však nikdy nevzdáva. Trpel za nás na kríži a položil za nás život. Týmto súkromnými zjaveniami si chce zjavne získať našu pozornosť a lásku. Cieľom týchto zjavení je teda dopomôcť ľuďom, aby sa sami rozhodli milovať ho a všemožne sa snažili odčiniť hriechy, ktoré zraňujú jeho Božské srdce. Všetkým tým, ktorí sa tak rozhodnú urobiť, dal Ježiš cez tieto zjavenia veľmi potešujúce prísľuby. Najznámejšie z nich poznáme ako *Dvanásť prísľubení Ježišovho Srdca*:

1. Dám im všetky milosti potrebné ich stavu.
2. Uvediem pokoj do ich rodín.
3. Poteším ich v utrpení.
4. Budem ich útechou v živote a zvlášť v hodine smrti.
5. Vylejem hojné požehnanie na ich prácu.
6. Hriešnici nájdu v mojom srdci prameň a oceán nesmierného milosrdenstva.
7. Vlažných vo viere privediem k horlivosti.
8. Horliví dospejú k veľkej dokonalosti.
9. Požehnám všetky miesta a domy, kde bude vystavený a uctievaný obraz môjho Srdca.
10. Tým, čo pracujú na spáse duší, dám milosť pohnúť i tými najzatvrdnutejšími srdcami.
11. Mená tých, ktorí budú rozširovať túto pobožnosť (k Božskému srdcu Ježišovmu), budú zapísané v mojom srdci a nikdy sa odtiaľ nevymažú.
12. Z hojnosti milosrdenstva môjho Srdca uštedrím moja všemohúca láska milosť pokánia na konci života tým, ktorí pristúpia k sv. prijímaniu v prvý piatok mesiaca, deväť mesiacov po sebe. Sľubujem, že nezomrú v mojej nemilosti bez prijatia potrebných sviatostí. Moje Srdce im bude záštitou a bezpečným útočiskom v poslednej hodine života.

DEVÄŤ PRVÝCH PIATKOV

Dvanásť prísľubení pre zvláštnu milosť, ktorú sľubuje, sa nazýva aj *Veľké prísľúbenie*. Ježiš v ňom hovorí o *nesmiernom milosrdenstve a všemohúcej láske* svojho Srdca, ktorá dokáže aj u toho najväčšieho hriešnika spojiť moment jeho smrti so stavom posväcujúcej Božej milosti. Akým spôsobom to Pán

môže urobiť? Napr. niekedy môže z milosti dopustiť predčasnú smrť, kým je človek v posväcujúcej milosti, inokedy človeku život predĺži (napr. zázračne uzdravenia z ťažkej choroby), môže v nás vzbudiť vhodné povolanie alebo nás uviesť do stavu, ktorý bude priaznivý pre priateľstvo s ním, taktiež nám môže dať milosť, aby sme odolali pokušeniam. Môže dať hriešnikovi aj takú účinnú milosť, že sa obráti a smrť ho zastihne v stave milosti a priateľstva s Bohom. Viacerí sa takto z Božej milosti obrátili až na smrteľnej posteli. Spomeňme si len na kajúceho lotra na Kalvárii...

Toto Veľké prislúbenie sa vzťahuje na prijatie sv. prijímania počas deviatich prvých piatkov. To umožňuje, aby sa človek naučil verne pristupovať k sv. prijímaniu počas dlhšieho obdobia a takto sa stal lepšie disponovaným prijať väčšie milosti a duchovné dary. Samozrejme, že k sv. prijímaniu sa má pristupovať vždy s čistým srdcom. Preto je potrebné, ak si to vyžaduje stav duše, vykonať aj sv. spoveď. Tá však nie je viazaná Ježišovým práním na prvý piatok v mesiaci, ale vychádza z potreby očistiť sa od hriechu, kedykoľvek je ním človek zaťažovaný. Najlepšou zárukou hodnoty tohto *Veľkého prislúbenia* je samotné prijímanie Eucharistie, o ktorom Ježiš vyhlásil: „*Kto je moje telo a pije moju krv, má večný život a ja ho vzkriesim v posledný deň... Kto je tento chlieb, bude žiť naveky.*“ (Jn 6, 54; 58).

Kontext zjavení sv. Margite Márii Alacoque hovorí, že: „*Sväté prijímanie na prvé piatky má byť prijímané ako úkon úcty k Ježišovmu Srdcu, v tom istom du-*

chu úmyslu a zadostučnenia, akým sa slávi aj samotný sviatok Najsvätejšieho Srdca Ježišovho“. Takto sa v duchu zjavení v Paray-le-Moniale každý prvý piatok stáva akoby malým sviatkom Najsvätejšieho Srdca Ježišovho.

ÚCTA K SRDCU JEŽIŠOVU – PREDZVEŠŤ ÚCTY K BOŽIEMU MILOSRDENSTVU

Toto krátke nahliadnutie do prameňa Božieho milosrdenstva, ktorým je Božské Srdce Ježišovo, nám dáva tušiť, že súkromné zjavenia, ktorými Boh v nedávnej minulosti obdaroval aj apoštolku Božieho milosrdenstva, sv. sestru Faustínu Kowalskú, sú len pokračovaním neustáleho vylievania Ježišovej neutíchajúcej lásky k ľudskému pokoleniu a že posolstva o Božom milosrdenstve zjavené sestre Faustíne majú skutočne veľa spoločného s posolstvami z Paray-le-Moniale. Existenciu tohto nadväzujúceho vzťahu nám prezrádza nielen *Denníček sv. sestry Faustíny* obsahujúci nové Ježišove výzvy k obráteniu hriešnikov a k čerpaniu odpustenia z nekonečného prameňa jeho milosrdenstva, ale aj známe satisfakčné – odprosujúce zvolanie z dnes už tak veľmi rozšírenej Korunky Božieho milosrdenstva:

Večný Otče, obetujem Ti telo a krv, dušu i božstvo Tvojho najmilšieho Syna a nášho Pána Ježiša Krista, na odčinenie našich hriechov i hriechov celého sveta.

FRANTIŠEK FUDALY

MISERICORDIAE VULTUS

1. ČASŤ

FOTO: PIXABAY.COM

„Bohatý na milosrdenstvo“, Boh Otec, ktorý sa nikdy neunaví nám odpustiť, „Boh, ktorého nám Ježiš Kristus zjavil ako Otca: ba tento jeho Syn nám ho v sebe samom názorne ukázal“ (DM, 1) zaujíma v pontifikáte pápeža Františka jasné prvenstvo a vo svojom každodennom konaní a hlásaní ukazuje, že stredobodom jeho služby ako Najvyššieho Pastiera je posolstvo o milosrdenstve. Uveriť v Božiu lásku a podriať jej všetky životné rozhodnutia si vyžaduje stretnúť sa s udalosťou, „s Osobou, ktorá ponúka životu celkom nový horizont“ (DcE, 1), s Ježišom Kristom, ktorý „je tvárou Otcovho milosrdenstva, ... a svojimi slovami, gestami i celou svojou osobou zjavuje Božie milosrdenstvo“ (bod 1). Tento prejav Boha ako *humanis gestis verbisque* (skrže ľudské gestá a slová) odkrývame pohľadom do Ježišovej tváre, počúvaním jeho slov a skutkami, ktorými sa mu usilujeme podobať. Tak nás pápež František nabáda učiť sa hovoriť a konať ako Ježiš, v týchto prejavoch totiž Cirkev a kresťan nachádza „zdroj radosti, vyrovnanosti a pokoja“ (bod 2).

Svätý Otec tak na prvých riadkoch svojej buly, ktorou vyhlasuje Mimoriadny Svätý rok milosrdenstva, kladie do centra Vtelenie, ako východiskový bod pre praktizovanie milosrdenstva v živote Cirkvi a ako centrálny bod každej kresťanskej viery. V milosrdenstve vidí základný zákon, ktorým bije ľudské srdce, a tak nám pripomína, že Boh vždy prináša spásu prostredníctvom človeka, skrže ľudské prostriedky, gestami a slovami Krista, ktoré si človek osvojuje, denne stretáva brata a premieňa ho milosrdenstvom, tak ako aj jeho samého premenil Mi-

losrdný, ktorý nám ide v ústrety a ponúka odpustenie a nový začiatok.

„Milosrdenstvo je slovo, ktoré odhaľuje tajomstvo Najsvätejšej Trojice“, je to večné Slovo, ktoré sa stalo Telom a prijalo ľudskú prirodzenosť. *Milosrdenstvo je tiež cesta*, pokračuje pápež, spájajúca Boha s človekom, a tak otvára srdce nádeji, že sme milovaní. Môžeme uvažovať nad tým, ako sa v okamihu vtelenia Božieho Syna brána milosrdenstva otvára dokorán, narúša všetky zatarasy vytvorené ľudskou zlobou a hriechom, všetko dáva do pohybu. Jedinečnosť tejto udalosti je taká istá ako jedinečnosť Božieho konania v histórii pre spásu človeka. Vtelenie sa má opäť aktualizovať v živote Cirkvi, stať sa orientáciou každej jej činnosti. Preto Cirkev v tejto udalosti nachádza svoj cieľ, aktualizovať spásu „vtelenú“ do každodenného života.

Vďaka vteleniu hlása každý človek pravdu o láske Boha, áno, človek túto Lásku „vteluje“, je jej prejavom, prepožičiava jej život a telo, dáva jej tvár a podobu, zahŕňa jej tajomstvo a zároveň ju zjavuje. Toto zjavenie je tak jedinečné a nové, pretože jeho predmetom je Božia láska, ktorá sa nikdy neopakuje. (Porov. A. Cencini, *Bůh mého života*, Paulínky, Praha 2009, 8.)

V Cirkvi a skrže ňu prichádza spása tu a teraz. Vo svojej homílii pri otvorení Roku milosrdenstva Svätý Otec pripomína túto výzvu a poslanie Cirkvi opakujúc: „kdekoľvek sa človek nachádza, tam je Cirkev povoláná prísť k nemu, aby mu priniesla evanjeliovú radosť a priniesla mu Božie milosrdenstvo a odpustenie“.

Je tak túžbou pápeža, aby sa „svedectvo veriacich stalo mocnejším a účinnejším“ (bod 3). Kresťan sa má stať teda znamením nádeje vo svete plnom beznádeje, vo svete tmy, v ktorom má odkryť a ukázať svetlo a prameň istoty. Spomínam si na slová jedného kňaza, profesora, ktorý opakoval: *Ak je pravda, že Boh je «mladší», než my všetci, tak kresťan musí ostať vždy mladým a aktívnym, aby spoznal znamenie čias a prehodnotil ich vo viere.* V tomto duchu konečným cieľom kresťana má byť Boh, jeho prítomnosť a pôsobenie v živote. Toto poslanie je však schopný uchopiť len pod vplyvom Ducha Svätého, ktorý mu pomáha rozlišovať, byť vnímavým na činnosť Ducha Svätého v dnešnej dobe, aby uprednostnil a chránil tú činnosť, ku ktorej je pohnutý samým Duchom Boha a aby odhalil tie hnutia a činnosti, ktoré sú v protiklade s duchom evanjelia. Môžeme povedať *chápať v konaní a konať v pochopení*, podobne ako Mária, ktorej sviatok Nepoškvrneného počatia sa pre pápeža Františka stáva dňom, v ktorom je Cirkev pozvaná k otvorenosti, k pochopeniu a ku konaniu podobnému aké vidíme u tejto ženy, u Matky Vteleného Slova. Práve ona vnímala neopakovateľnosť Božích momentov a stálosť vernej lásky Boha, ktorý prináša spásu. Pri počúvaní a uchovávaní všetkého vo svojom srdci sa stretávala s kreativitou Otca milosrdenstva, ktorá sama v sebe nesie vždy novosť a túžbu zjaviť sa nám. Prejsť v tomto roku bránou milosrdenstva má byť okamihom zakúsenia Božej lásky, ktorá „utešuje, odpúšťa a dáva nádej“, lebo „milosrdenstvo je vždy väčšie ako hriech a nik nemôže klásť hranice Božej odpúšťajúcej láske“ (bod 3).

Túto pravdu o bezhraničnej odpúšťajúcej Božej láske má precítiť každý pútnik, ktorý s ochotou hľa-

dá cestu k obráteniu a brána milosrdenstva rôznych chrámov sveta sa môže a má pre neho stáť živou náručou Milosrdného Otca, cez ktorú prechádza v pokore a otvorený pre kontakt s milosťou.

Termín 8. december je pre pápeža Františka symbolický a zároveň veľmi aktuálny aj dnes. Spred 50 rokov, kedy bol ukončený Druhý vatikánsky koncil, je totiž nabitý silou Ducha Svätého, ktorý neprestáva vanúť, aby opäť a naveky hovoril o Bohu ľuďom dnešnej doby zrozumiteľne, a tak zbúral všetky múry, ktoré chcú evanjelium odčleniť od každodennej skúsenosti človeka (bod 4). Svätý Otec tak vyzýva k praktickej a živej forme ohlasovania evanjelia motivovanej vierou, ktorej výsledkom je obrátenie všetkých k evanjeliu, podobne ako k tomu upriamoval pozornosť koncil. „Nastala nová etapa evanjelizácie, ktorá je od počiatku stále tá istá“ (bod 4), v nej chce vstúpiť Boh do života človeka a ukázať mu, ako vážne vníma jeho realitu a situáciu a chce ho vyslobodiť z pút smrti.

Pápež František udržuje Cirkev zároveň pri sviežej pamäti, v ktorej nemožno zabudnúť na „vlnu lásky a obdivu, ktorá sa z koncilu rozliala na moderný svet ľudstva obracajúc sa jediným smerom: službe človeku – človeku v každom stave, v každej jeho slabosti a núdzi“ (bod 4).

„Plnosť milosti je schopná pretvoriť srdce, robí ho schopným urobiť taký veľký krok, že zmení dejiny ľudstva“, pripomína Svätý Otec vo svojej homílii pri otvorení tohto milostivého roka, pretože si uvedomuje, že ňou vyzbrojený a pretvorený dokážeme ísť „v ústrety každému človeku prinášajúc mu Božiu dobrotu a nehu“ (bod 5).

MICHAL JANIGA

PAVOL SMREČÁNI [SZMRECSÁNYI]

(1846 – 1908)

1891 – 1903 SPIŠSKÝ BISKUP

**1903 – 1908 BISKUP V ORADEA (SLOV. VEĽKÝ VARADÍN, MAĎ. NAGYVÁRAD),
DNEŠNÉ RUMUNSKO**

Narodil sa v Šarišských Dravciach 2. mája 1846 v šľachtickej rodine Edmunda a Márie rod. Berzevicovej-Barovej. Jeho brat Ludovít sa po smrti bývalého spišského biskupa a jágerského arcibiskupa Jozefa Šamašu [Samassa] stal jeho nástupcom na jágerskom arcibiskupskom stolci. Pavol Smrečáni študoval na gymnáziu v Prešove a teológiu v Jágri. Nižšie svätenia prijal 6. apríla 1863, subdiakonát 22. júla 1869, diakonát 23. júla 1869 a kňazskú vysviacku 25. júla 1869. Pôsobil najprv ako kaplán v Nyíregyháze a Maklári. V roku 1871 sa stal dvorným kňazom jágerského arcibiskupa Vojtecha Bartakoviča [Bartakovicsa]. V rokoch 1875 – 1881 pôsobil ako tajomník jágerského arcibiskupa Jozefa Šamašu. V roku 1881 sa stal riaditeľom arcibiskupského úradu v Jágri a 19. marca 1886 aj jágerským kanonikom. V roku 1891 bol vymenovaný za titulárneho opáta *de Typultha*. 1. decembra 1891 ho cisár František Jozef I. vymenoval za spišského biskupa, čo potvrdil pápež Lev XIII. 17. decembra 1891. Biskupskú vysviacku prijal z rúk hlavného svätiteľa jágerského arcibiskupa Jozefa Šamašu 27. marca 1892 v katedrále v Jágri. Jeho spolusvätiteľom bol tiež pomocný veľkoadinátsky biskup Antal Fetser. Pavol Smrečáni prevzal správu Spišskej diecézy z rúk kapitulárneho vikára Františka Liptaya 15. mája 1892, ktorý po vymenovaní Juraja Čásku [Császka] za kaločského arcibiskupa 27. októbra 1891 dočasne spravoval Spišskú diecézu.

Biskupským heslom Pavla Smrečániho bolo „*nec temere, nec timide*“ (t. j. „ani nerozvážne, ani ustráchané“). Smrečáni bol typickým príkladom moderného uhorského intelektuála a šľachtica 19. storočia, v ktorom sa prejavoval živý záujem o vedu a umenie, ktoré aj on sám podporoval. Aj keď pochádzal zo šarišského prostredia, po stránke národnostnej sa

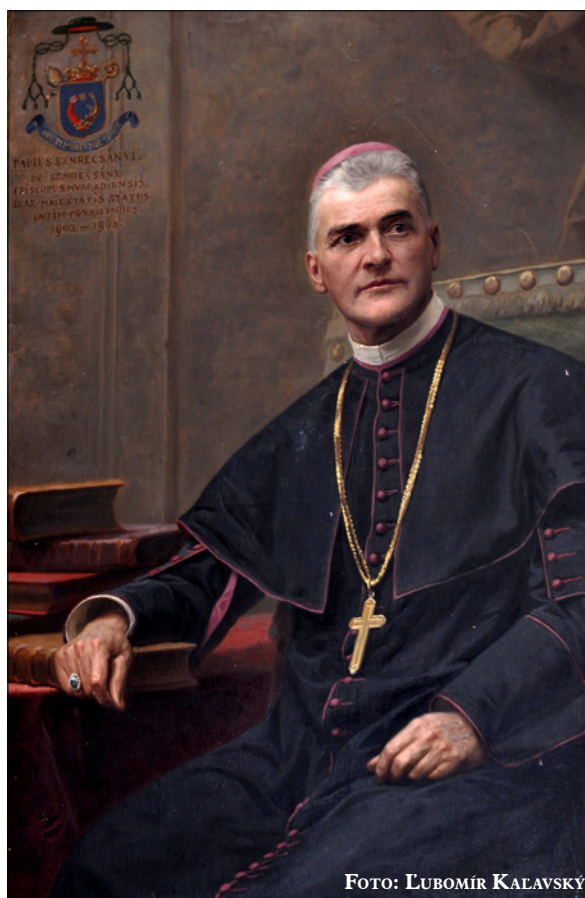

FOTO: LUBOMÍR KALAVSKÝ

hlásil k modernému trendu spoločnosti v Uhorsku, ktorá preferovala myšlienku transformácie Uhorska z mnohonárodného na jednotný maďarský štát, v ktorom jedinou úradnou rečou mala byť výlučne maďarčina a sám sa pridal na stranu maďarského vlastenectva. V tomto duchu Pavol Smrečáni podporoval vydávanie náboženskej tlače takmer výlučne v maďarčine, prípadne nemčine a iba výnimočne v slovenčine. V roku 1900 sa stal predsedom *Spolku sv. Ladislava*, ktorý mal za úlohu šíriť maďarskú náboženskú literatúru medzi nemaďarskými národmi Uhorska.

Biskup Smrečáni podporoval rozvoj vedy v diecéze. Podporil nadaného historika Jozefa Hradského, ktorého v roku 1893 vymenoval za jeho zásluhy v prospech diecézy za spišského kanonika. Na požiadavku biskupa Smrečániho Jozef Hradský pri príležitosti 50. výročia jeho kňazskej vysviacky zostavil dve významné monografie, ktoré sú významným zdrojom pre poznanie dejín Spišského prepoštstva, Spišskej Kapituly a Spišskej diecézy: *Initia Capituli Scepusiensis (K počiatkom dejín Spišskej kapituly, Spišské Podhradie 1901 – 1902)* a *Additamenta ad Initia (Dodatok k počiatkom, Spišské Podhradie 1903 – 1904)*. Jeho pričinením spišský kňazský seminár získal z pozostalosti spišskopodhradského rodáka a farára vo Vyšnom Slavkove Alojza Kováča bohatú knižnicu, ktorej súčasťou boli početné zväzky Migneovej patológie v gréckej i latinskej mutácii.

Smrečáni sa počas svojho pôsobenia v Spišskej diecéze výrazne zasadzoval o maďarizáciu, predovšetkým o maďarizáciu kléru. V seminárskej výchove zakazoval bohoslovcovi hovoriť medzi sebou po slovensky. Z dôvodu podpory slovenského povedomia hrozilo Jánovi Vojtaššákovi vylúčenie zo spišského seminára. Maďarizačné aktivity pri správe Spišskej diecézy vytvárali národnostné napätie medzi ním, kňazmi a veriacimi. Jeho maďarizačné aktivity, ktorými zneužíval svoje cirkevné postavenie na politické a národné ciele uhorskej vlády boli príčinou viacerých protestov zo strany slovenských katolíkov adresovaných Svätej stolici v roku 1899. Týmto podnetmi sa vážne zaoberala Posvätná kongregácia pre mimoriadne záležitosti. Maďarizáciu presadzoval aj za hranicami Spišskej diecézy. Riešil Komisiu pre vyslanie katolíckych kňazov do USA, ktorá sa pod záštitou uhorskej vlády usilovala o zmarenie národného diania u amerických Slovákov. Autor článku v *Národných novinách* z 11. novembra 1899 zaslaného Svätej stolici vyjadril pobúrenie nad odpoveďou biskupa Smrečániho, ktorý na otázku, prečo toľko Slovákov emigruje do Spojených štátov amerických odpovedal, že kvôli odmietaniu naučiť sa maďarskú reč.

Pavol Smrečáni v uhorskej politike nepodporoval Zichyho ľudovú stranu, ktorá sa usilovala o presadenie cirkevných záujmov v štáte a o zmiernenie silných proticirkevných zákonov prijatých počas tzv. Uhorského kultúrneho boja v rokoch 1890 – 1895, ale patrila do parlamentného kruhu Liberálnej

strany, ktorá ho aj nominovala na post spišského biskupa. V uhorskej cirkevnej politike patrila medzi stúpcov autonómie pre Katolícku cirkev v Uhorsku.

Počas svojho pôsobenia na Spiši sa často stretával s bulharským cárom Ferdinandom Coburgom, s ktorým chodieval na túry na Kráľovu hoľu. Pre jeho podlomené zdravie sa často zdržiaval vo svojom letnom sídle v Spišskom Štiavniku, kde neraz vysluhoval aj kňazskú vysviacku. Takto bol pravdepodobne 1. júla 1901 vysvätený aj Ján Vojtaššák spolu so svojimi spolužiakmi v biskupskej kaplnke v Spišskom Štiavniku.

Biskup Pavol Smrečáni bol cisárom Františkom Jozefom 25. júna 1903 preložený za biskupa do Veľkého Varadína (Oradea). Toto rozhodnutie cisára potvrdil pápež Lev XIII. dekrétom z 25. júna 1903. Zomrel 8. augusta 1908 počas liečenia v St. Moritzi vo Švajčiarsku. Pochovali ho v Šarišských Dravciach. Na jeho pohrebe sa zúčastnil aj bulharský cár Ferdinand Coburg.

LUBOSLAV HROMJÁK

Bibliografia: Radostný ples k uvítaniu Pavla Szmrecsányiho, biskupa. In *Pútnik Svätého Vojtecha* 1897, roč. 10, s. 10; Hradszky, J. *Initia progressus ac presens status Capituli ad sanctum Martinum e. C. de Monte Scepusio*, Szepesváralja 1901, s. 560, 578, 588-589; *Schematismus Scepusiensis* 1901, s. 5; *Katolícke noviny*, 1891, č. 24, s. 192; *Katolícke noviny*, 1898, č. 14, s. 112; *Alkotmány*, 1908, s. 191; Zubko, P. *Spišskí biskupi*, Košice 2008, s. 38-40; Chalupecký, I. Heslo Szmrecsányi, Pavol. In *Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska*, Bratislava 2000, s. 1298; *Slovenský biografický slovník*, vol. V, Martin 1992, s. 303; Ritzler, R. –Sefrin, P. *Hierarchia catholica medii et recentioris aevi*. Vol. VIII, Patavii 1979, s. 504.

RÍMSKOKATOLÍCKY FARSKÝ KOSTOL VO VAŽCI

Vážec je charakterizovaný ako rázovitý sídelný celok na spišsko-liptovskom rozhraní. Typickú svojráznosť obce vytvára najmä mohutná kulisa vysokotatranských končiarov, do určitej miery stále pretrvávajúci tradičný spôsob života príznačný pre podhorskú liptovskú dedinu, ľudový odev a nezameniteľný inštrumentálny a piesňový folklórny fond.

Po stránke náboženskej tu žijú v ekumenickom duchu katolíci a evanjelici, preto sú tu aj dva kostoly. Pôvodný rímskokatolícky kostol pochádzal z konca 13. storočia a bol zasvätený sv. Antonovi Pustovníkovi. Súčasné patrocínium Klaňanie sa troch kráľov (6. január) pochádza z 18. storočia, kedy bol kostol barokovo upravovaný. Ide o jedinečné patrocínium v spišskej diecéze a o jedno z najmenej sa vyskytujúcich v rámci Slovenska (kostoly s pridruženým patrocíniom Zjavenia Pána sú ešte v Predajnej a Rokytové). Blízko kostola sa nachádza areál Diecézneho centra voľného času pre mládež.

LUBOMÍR KALAVSKÝ

FOTO: LUBOMÍR KALAVSKÝ

PRIMÁT RÍMSKEHO BISKUPA

„Vy, katolíci, počúvate pápeža. My sa držíme Písma.“ Občas počúvame takéto charakteristiky zo strany príslušníkov niektorých nekatolíckych spoločenstiev na adresu katolíkov. Na tomto mieste nechceme riešiť otázku či kresťania ktoréhokolvek iného spoločenstva verne zachovávajú Písmo. Našou témou nech je prvá časť úvodnej vety, konštatovanie, že my, katolíci, počúvame pápeža. Pozrieme sa najskôr, čo o Petrovom prvenstve píše texty Písma a ako ho chápú koncily a najstarší učitelia viery.

PRIMÁT APOŠTOLA PETRA PODĽA SVÄTÉHO PÍSMÁ

Osobnosť apoštola Petra má v novozákonných textoch Písma vzhľadom na iných apoštolov dominantné postavenie. Jeho meno sa celkovo uvádza 195-krát. Apoštol Ján je spomínaný iba 29-krát. V zoznamoch všetkých apoštolov alebo v zoznamoch užšieho okruhu je Peter uvádzaný vždy na prvom mieste. Pán Ježiš sa osobitne modlil za Petra, aby bol po obrátení schopný vykonávať osobitné poslanie aj vzhľadom na ostatných apoštolov, posilňovať ich vo viere (Lk 22, 32). V rozhovore Pána Ježiša s apoštolmi o tom, za koho považujú Ježiša, vyjadril Peter svoje vyznanie: „Ty si Mesiáš, Syn živého Boha“ (Mt 16, 16). Na to mu Ježiš odpovedal: „Blahoslavený si Šimon... lebo ti to nezjavilo telo a krv, ale môj Otec...“ a hneď dodáva: „Ty si Peter a na tejto skale postavím svoju Cirkev a pekelné brány ju nepremôžu. Tebe dám kľúče od nebeského kráľovstva: čo zviažeš na zemi, bude zviazané v nebi...“ (Mt 16, 18-19). Tomuto textu hovoríme „Prísľub primátu Petrovi“ a text Jn 21, 15-17 zas nazývame „Odovzdanie primátu“. Totiž po zmŕtvychvstaní Pán Ježiš výslovne ustanovil Petra – iba jeho a žiadneho iného apoštola – za hlavu Cirkvi slovami: „Pas moje baránky. Pas moje ovce.“ V príslube a odovzdaní primátu a v poverení zväzovať a rozväzovať vidíme jednoznačne moc definovať články viery, určovať disciplínu, moc riadiť a spravovať Cirkev svojou autoritou, ktorá je mu vlastná a ktorú dostal od Boha. Pod-

ľa metafory o kľúčoch z Mt 16 sa Petrova moc nazýva „mocou kľúčov“. Moc kľúčov sa spomína aj v Starom zákone u proroka Izaiáša 22, 22: „Dám mu na plece kľúč Dávidovho domu, keď otvorí, nikto nezavríe, a keď zavrie, nikto neotvorí.“ Toto miesto chápeme ako predobraz Petrovej moci kľúčov, ktorú mu odovzdal Ježiš Kristus.

Tu sa môžeme pýtať: Písmo zachovávajú tí, ktorí prijímajú Petrov primát podľa citovaných miest alebo tí, čo si z hesla „My sa držíme Písma“ urobili ideológiu?

KONCILY KATOLÍCKEJ CIRKVI OBJASŇUJÚ PETROV PRIMÁT

V Evanjeliu sv. Matúša, hneď za príslubom primátu Petrovi, je miesto, kde Ježiš hovorí všetkým apoštolom: „Čo zviažete na zemi, bude zviazané v nebi, a čo rozviažete na zemi, bude rozviazané v nebi“ (Mt 18, 18). Ide tu teda o kolektívnu právomoc objasňovať vieru a stanovovať disciplínu. Tieto dve ustanovenia o Petrovom primáte a o moci kolégia apoštolov si navzájom neodporujú ani nekonkurujú. Naopak, navzájom sa podporujú a pomáhajú si. Ak je dnes potrebná existencia a činnosť kolégia apoštolov, rovnako je potrebná aj existencia a činnosť Petrovho primátu. Pritom je jasné, že Ježiš chcel pokračovanie Petrovho primátu aj pokračovanie kolégia apoštolov až do konca čias: „Brány pekelné ju nepremôžu“, t. j. nikdy ju nepremôžu.

Vyznaním Cirkvi katolíckej je aj pravda viery o primáte rímskeho biskupa: „Definujeme, že Svätá apoštolská stolica a Rímsky veľkňaz vlastní primát nad celým zemskej okruhom a že Rímsky veľkňaz je nástupcom apoštola Petra, ...jemu bola vo svätom Petrovi odovzdaná naším Pánom Ježišom Kristom plná moc pásť, riadiť a spravovať Katolícku cirkev, ako to obsahujú akty katolíckych koncilov a posvätné kánony.“ (Porov. Florentský koncil/1431-1449/ – Dekrét pre Grékov.)

„Nik nepochybuje, že svätý a najblaženejší Peter žije až do tohto času a vždy vo svojich nástupcoch,

FOTO: PIXABAY.COM

biskupoch Svätej rímskej stolice, ktorú on sám založil a krvou posvätil, jej predsedá a vykonáva sudcovskú službu.“ (Efezský koncil, r. 431)

„Kto teda tvrdí, že svätý Peter v primáte nad celou Cirkvou nemá trvalých nástupcov na základe ustanovenia samého Krista Pána, čiže podľa božského práva, alebo že Rímsky veľkňaz nie je nástupcom svätého Petra v tomto primáte, nech je vylúčený.“ (Prvý vatikánsky koncil, Dogmatická konštitúcia *Pastor aeternus*)

PETROV PRIMÁT V NÁUKE NAJSTARŠÍCH CIRKEVNÝCH OTCOV

Náuka cirkevných otcov, najmä apoštolských otcov, je pre nás, kresťanov, veľmi dôležitá, pretože nám zachovali pôvodného ducha viery, pôvodnú náuku prevzatú priamo od apoštolov, ich postoje atď. Ich svedectvo je preto mimoriadne dôležité a je základom ďalšieho rozvíjania teologických argumentov pri zachovaní kontinuity viery celej Cirkvi.

Klement Rímsky bol štvrtým pápežom, na čele Cirkvi stál približne v rokoch 88 – 101 po Kr. a je známy zo svojho Listu Korintanom. Hovorí tam aj o svojej autorite: „Ale ak niektorí neposlúchajú slová, ktoré povedal Boh skrze nás, nech vie, že pácha hriech a je v nemalom nebezpečenstve“ (59, 1). V tomto liste sa snažil obnoviť pokoj a poriadok v cirkvi v Korinte: „Urobíte nám veľkú radosť a budeme šťastní, ak poslúchnete to, čo sme napísali skrze Ducha Svätého“ (63, 2). Pápež Klement ako rímsky biskup napísal tieto závažné slová vo vedomí autority a povinnosti Petra voči miestnej cirkvi v Korinte. Keby nemal povedomie zodpovednosti za život miestnej cirkvi v Korinte ako pápež, na akom základe by robil poriadky v tejto cirkevnej obci? Korinťania vo vedomí poslušnosti voči danej autorite pá-

peža poslúchli. Aké iné vysvetlenie možno podať ak nie to, že ho poslúchli ako pápeža?

Apoštolský otec a mučeník **sv. Ignác** napísal cirkvi v Ríme, že zakúsila Božie milosrdenstvo v sláve Otca a Ježiša Krista. Vyzdvihol pritom jej prednostné postavenie a chválil ju ako hodnú cti, požehnaní, chvály, úspechu, vo svojej svätosti a tú, ktorá predsedá v láske. Sv. Ignác nikdy neváhal použiť svoj pastoračný vplyv i autoritu svojho mena (Theoforus) na iné cirkvi, ktorým písal. No v tomto prípade to nerobí, lebo jednoducho nie je Petrom ani Pavlom. Na druhej strane vyznáva, že cirkev v Ríme nielenže nikdy a nikomu nezávidí, ale iných učí a prikazuje.

Cirkev v Ríme bola vzhľadom na osobu rímskeho biskupa vždy považovaná za centrum a základ jednoty celej Cirkvi vo viere. Svedkom tohto postoja je **sv. Irenej**, ktorý vyznáva: „S touto Cirkvou musí pre výsostné právo jej prvenstva súhlasiť každá cirkev, to jest všetci veriaci, lebo v nej a skrze ňu vždy a všade zachovávali veriaci a aj zachovávajú apoštolské podanie“ (Migne, *Patrologia Graeca* 7, 849).

PETROV PRIMÁT PRECHÁDZA NA JEHO NÁSTUPCOV V RÍME

Dalo by sa namietat, že primát patril iba apoštolovi Petrovi osobne. Prečo treba uznávať primát aj jeho nástupcov? Je jednoducho dejinným faktom, že mimo Rímskej cirkvi jestvujú len národné (alebo štátne) cirkvi: teda grécka, ruská, ... ortodoxná cirkev, anglikánska cirkev, protestantské cirkvi v Nemecku, v krajinách Škandinávie alebo sekty, ktoré založili v historickom čase jednotlivé osoby. Jediné Rímskokatolícka cirkev nie je ani národnou, ani štátnou cirkvou, ani sektou založenou človekom. Je to jediná Cirkev, ktorá si uchováva a prehlbuje princíp univerzálnej dogmatickej a disciplinárnej jedno-

ty. Iba ona uchováva a utvrdzuje slobodu duchovnej moci proti absolutizmu sveta. Daná realita Rímsko-katolíckej cirkvi je ovocím primátu rímskeho biskupa a poslušnosti voči danému primátu vo viere a mravoch. Je to neodškriepiteľný fakt.

Dané privilégium rímskeho biskupa v 1. storočí bolo badateľným. V 2. storočí sa toto chápanie primátu ďalej rozvíja a uplatňuje, ako o tom svedčia akty pápeža Viktora ohľadom dátumu slávenia Veľkej noci, a to aj napriek mocnej tradícii apoštola Jána v cirkvách Malej Ázie. V 3. storočí rozhodnutia pápežov ohľadom znovuprijatia odpadlíkov i ohľadom platnosti krstu udeleného heretikmi majú všeobecnú záväznosť. V nasledujúcich storočiach vidíme ako sa táto zvrchovaná autorita rímskeho biskupa dvíha ako silný ker a v pápežoch, vo sv. Levovi Veľkom a vo sv. Paschalovi už predstavuje mohutný a známy strom pápežstva. Je nad každú pochybnosť, že Prvý všeobecný koncil umožnil cisár Konštantín Veľký, nie pápež sv. Silvester. On sa ho pre vysoký vek nezúčastnil. Zastupovali ho jeho legáti, dvaja rímski kňazi. Hoci ani nemali biskupskú hodnosť, predsa sú na dokumentoch daného koncilu ich podpisy na prvom mieste. Jednako, pravoslávna cirkev slávi 2. januára pamiatku sv. Silvestra a vďačí mu za zvolanie 318 otcov do Nicey, i za potvrdenie pravej viery proti bezbožnosti. To nie je historický omyl, lebo dejiny sú dobre známe. Ide o vyznanie všeobecnej pravdy, v ktorej sa takto odráža rešpektovanie primátu Rímskeho biskupa. Keď bol raz primát pápežov v princípe uznaný, je prirodzené, aby sa tak dialo v prípade každého pápeža a v prípade každého ich úkonu.

Dejinná prax Cirkvi a svedectvá svätých otcov potvrdzujú, že rímsky primát v Cirkvi vždy jestvoval a vždy bol všeobecne uznávaný. Prvý vatikánsky koncil (1869 – 1870) definoval náuku o neomylnosti pápeža, pritom nepriniesol nič nové, iba presne definoval, čo už dávno bolo všeobecne uznávané. Nech aj naším ušiam zaznie učenie toho, za ktorého východní otcovia Cirkvi zídění na ekumenickom Chalcedónskom koncile (r. 451) deklaračne zvolali: „Peter prehovoril ústami Leva“, čím potvrdili pravdu Cirkvi, že Rímsky biskup je nástupcom Petra. Sv. Lev Veľký, pápež, píše rímskemu cisárovi: nároky konštantínopolského patriarchu (byť prvým na Východe po rímskom biskupovi) založené na politických úvahách nemajú nič spoločné s prvenstvom svätého Petra, ktoré je božskou ustanovizňou. Jedna je príčina vecí svetských, iná je príčina vecí božských. Mimo Skaly, ktorú Pán položil za základ, nemôže obstáť ani jedna stavba. Nech mu postačí (patriarchovi Anatolovi), že s Vašou pomocou a súhlasom mojej priazne dostal biskupstvo v takom meste! Nesmie pohrdať kráľovským mestom, ktoré však nemôže premeniť na apoštolskú stolicu. Nech si nemyslí, že zveladí svoju hodnosť, keď uráža iných (tu pápež myslí patriarchov Alexandrie a Antiochie). Nech o tom pouvažuje, lebo riadenie Cirkvi bolo zverené mne. Ja by som bol zodpovedný, keby sa cirkevné pravidlá porušili pre moju zhovievavosť. Nech je to ďaleko odo mňa, žeby vôľa jedného brata mala pre mňa väčšiu cenu, než spoločný prospech univerzálneho Pánovho domu“ (*Listy sv. Leva I.*, In: Solovjov, V. S.: *Una Sancta*, vyd. Lúč Bratislava 2004, s. 995).

ANDREJ BARNÁŠ
FARÁR MUTNÉ

JOATAMOVA BÁJKA (SDC 9, 7-15) (PREDVOLEBNÁ)

Zvolebnieva sa. V poštových schránkach nám pribúdajú volebné programy jednotlivých politických strán a hnutí. Na internete nám občas vkĺzne nejaká tá reklama konkrétneho kandidáta, ktorý sa uchádza o našu priazeň. Pri cestách pribúdajú bilbordy ako huby po daždi. Množia sa termíny rôznych mítingov a stretnutí s občanmi. Ako to už býva, motivačným faktorom majú byť umelci či celebrity, ktoré majú na podujatí vytvoriť atmosféru. Všetko je tak, ako má byť. Na tento štýl prezentácie volieb sme si zvykli za roky prežité v demokracii. Čochvíľa budú aj televízne debaty s jednotlivými kandidátmi, hoci vystúpenia a la Trump nebudú mať takú živnú pôdu.

Už dlhšie sa zaoberám otázkou, k čomu sa dá prirovnať toto predvolebné mravenisko. Siahol som po Sv. písme a našiel nádhernú nadčasovú bájku, ktorú rozpovedal Joatam pred zrakmi Sichemčanov. Z jeho strany išlo o reakciu na fakt, že Sichemčania si zvolili za kráľa bratovraha Abimelecha. Hlavnou myšlienkou bájky je udalosť, podľa ktorej si stromy volili kráľa. Prvá reakcia oslovených „kandidátov“ bola: „Mám zanechať svoju tučnosť (oliva)?; Mám zanechať svoju sladkosť (figovník)?; Mám zanechať svoj mušt (vinič)?“ Prvá reakcia hovorí o akomsi zdráhaní sa, o prehodnocovaní či to vôbec stojí za to. Evokuje mi to mnohých súcich kandidátov do politiky. Ich morálne i odborné vlastnosti sú nespochybniteľné. Do politiky nepôjdu, lebo so svojou „sladkosťou a výdatnosťou“ nechcú ísť do konfrontácie s takou vratkou pôdou, akou je politika. Nevyhovuje im ťahať sa za prsty so skorumpovanými štruktúrami spoločnosti, nemajú na to žalúdok. Hovoria, že s morálnymi zásadami života sa v politike prehá ťažko. Nemožno im to zazlievať. Ide o ich slabodné rozhodnutie, ktoré treba rešpektovať. Tým sa vytvára priestor pre iných, ktorí takýto problém nemajú a ani výčitky svedomia. Vyznačujú sa svojou „tučnosťou“, aby naznačili, že majú ambíciu koris-

tiť a nabaliť sa a že pôsobenie v politike im z apetítu vlastniť čo najviac neuberie, ba práve naopak. Iní sa vyznačujú príslovečnou „sladkosťou“. To je ich priorita, čo sa týka reči, lebo sa snažia „sladkosťou svojich rečí“ urobiť dojem. Ľudia majú radi sladkosť (s výnimkou tých, čo sa jej už prejedli alebo si pokazili žalúdok). „Sladkosť v reči“ stále žne slávu, úspechy a vysoké preferencie. Ani tohto roku reči „nasladko“ nevymiznú z pódíí predvolebných kampaní. Ľudia by nemali zabúdať, že občas treba použiť dôraz na „pestrosť a vyváženosť“ v stravovaní. Jednostrannosť môže spôsobiť vážne následky na celý život.

Joatamova bájka obsahuje aj zvolanie (viackrát): „Môžem ísť... a povyšovať sa nad stromami?“ Pre niektorých je politická pôda ako stvorená na to, aby ukázali svoju aroganciu a bezbrehé pohrdanie ostatnými. Tí, ktorí prišli s nimi viackrát do kontaktu hovoria, že arogancia niektorých politikov je nehorázna. Bežní ľudia, ktorí sa s nimi osobne nestretávajú, o tom ani nevedia. Kto nájde pomyselnú deliacu čiaru medzi ráznosťou, nekompromisnosťou a aroganciou, ktorá často hraničí s akýmsi postojom „bohorovnosti“? Nemali by sme zatracovať ani tieto kritériá na skúmanie kandidátov. Nedá mi, aby som nespomenul finále. Víťazný finiš patrí bodliaku. Podľa Joatamovej verzie ide o víťaza zápolenia o kráľovský trón medzi stromami. Trocha prekvapivý, až morbidný záver. Bodliak však bez škрупúl okamžite komunikuje so svojím prostredím: „Ak ma vskutku pomažete, aby som bol vaším kráľom, podte, schovajte sa v mojej tóni.“ Nenecháva nič na náhodu, železo kuje za horúca. Ponúka tónu a pichliače. Kto sa dá zlákať tónou, privítajú ho pichliače. Aký môže byť pôžitok z tône, keď sa popicháš? Tónu si tak vôbec nevychnúť. Tóna spojená s akupunkturou? Sotva! Bodliak na kabáte a pod kožou nie je žiadna výhra. Čuduj sa svete, mnohým to neprekáža! Tóna ponúka rôzne tzv. balíčky, ktoré sú načasované tak, aby sa otvorili

tesne pred vstupom voličov do volebných miestností. A skutočnosť, že inde unikajú horibilné sumy ako bolestivé pichnutie b/(p)odliakom, nikomu neprekáža. Stačí, že je tá tóna. Iné nás, žiaľ, nezaujíma. Bodliak vždy zostane bodliakom, vždy sa bude správať rovnako. Konverzia v jeho prípade nie je možná. Je veľa ľudí, ktorí si to nevšimnú, a ak áno, vôbec im to neprekáža. Aká je teda konklúzia?

Stále sú medzi kandidátmi ľudia, ktorí chcú podľa myšlienky Joatamovej bájkky „zvelebovať bohov i ľudí“. Stále máme medzi adeptmi do politiky, ktorí sa snažia aj svojím životom zvelebovať Boha a pomáhať ľuďom. Politika nemá vo veľkej oblube túto kombináciu, no potrebuje ju ako soľ. Všetci potrebu-

jeme ľudí, ktorí oplývajú vertikálnym a horizontálnym rozmerom. Ak pestujú komunikáciu s Bohom, je veľká pravdepodobnosť, že ľudia a ich problémy im ľahostajné nebudú. Stále máme dosť ľudí, ktorí môžu ponúknuť „tučnotu, sladkosť, mušť“ čností a postojov, ktoré vyplývajú z evanjelia. Nič z výnimkou evanjelia nemôže vychovať a pripraviť človeka do služby spoločenstvu. Rozhodnime sa pre takých, na ktorých Pánova milosť zanechala stopy evanjelia! Takí nech budú kráľmi! Nie preto, aby panovali, ale aby slúžili a obetovali sa.

ŠTEFAN VITKO
FARÁR SVIT

STAŇTE SA NAŠÍM PRISPIEVATEĽOM

DEJE SA VO VAŠEJ FARNOSTI ČI V SPOLOČENSTVE NIEČO PODNETNÉ?

DAJTE O TOM VEDIEŤ!

NAPÍŠTE NA CASOPIS@KAPITULA.SK.

[NÁJDETE NÁS AJ NA FACEBOOKU](#)

AK CHCEŠ DOSTÁVAŤ ČASOPIS PRIAMO DO SVOJEJ SCHRÁNKY,
DAJ NÁM TO VEDIEŤ NA CASOPIS@KAPITULA.SK